

İLKOKUMA YAZMA ÖĞRETİMİ SÜRECİNDE BİTİŞİK EĞİK YAZI VE DİK TEMEL HARFLERLE YAPILAN EĞİTİMİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI*

*Fatma SUSAR KIRMIZI***

*Demet KASAP****

ÖZET

Bu araştırma ile öğretmenlerin ilkökuma yazma öğretimi sürecinde bitişik eğik yazı ve dik temel harflerle yapılan eğitim hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma sürecinde nitel araştırma yöntemlerinden olan durum çalışması deseni benimsenmiştir. Çalışmanın evreni Denizli il ve ilçelerindeki ilkökullarda görev yapan 1. ve 2. sınıf öğretmenlerinden oluşmaktadır. Araştırmada ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenen 63 kişiden oluşan 1. ve 2. sınıf öğretmenin görüşüne başvurulmuştur. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgiler formu ve 6 açık uçlu sorudan oluşan anket kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen verilerin analizi için açık kodlama yönteminden yararlanılmıştır. Verilerin analizi sonucunda öğretmenlerin hem okuma yazmaya hazırlık aşamasında hem de yazının öğretilmesi aşamasında dik temel harflerle öğretimi daha kolay buldukları ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğretmenler, öğrencilerin dik temel harflerle daha güzel ve okunaklı yazdığını savunmaktadırlar. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunun ilkökuma yazma öğretiminde bitişik eğik yazıyı zor buldukları için dik temel harflerin kullanımını tercih ettikleri belirlenmiştir. Araştırma sonucunda şu öneri sunulabilir: Bitişik eğik yazının öğretimine ilişkin olarak öğretmenlere kapsamlı bir eğitim verilmelidir. İlkokuma yazma öğretiminde, sınıf öğretmenleri tarafından bitişik eğik yazının mı dik temel harflerin mi tercih edildiğini ortaya koyan daha geniş çaplı araştırmalar yapılabilir.

Anahtar Kelimeler: İlkokuma yazma öğretimi, bitişik eğik yazı, dik temel harfler, öğretmen görüşü.

*Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Doç. Dr. Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği ABD, El-mek: fsusar@pau.edu.tr

***Doktora Öğrencisi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, El-mek: demet9682@hotmail.com

A COMPARISON OF CURSIVE ITALIC WRITING AND BASIC VERTICAL LETTERS WHILE TEACHING BASAL READING AND WRITING BASED ON TEACHERS' VIEWS

ABSTRACT

This study aimed to identify teachers' views with regard to teaching basal reading and writing with cursive italic writing and basic vertical letters. Action research that is one of the qualitative research methods was employed. The population of the study was consisted of elementary 1st and 2nd graders' teachers working in Denizli and its districts. Using criterion sampling, 68 elementary teachers were asked for their opinions. As for the data gathering instrument a survey of open-ended six questions developed by the researchers were used in the study. Open-coding method was used for data analysis. As a result of the analysis, it was seen that the teachers found teaching with basic vertical letters easier both in preparing students for reading and writing and in teaching writing. Furthermore, they argued that with basic vertical letters, students write more beautiful and legible. Most of the teachers participated in the study preferred basic vertical letters just because they found cursive italic writing more difficult in teaching basal reading and writing. A comprehensive training related to cursive italic writing should be provided to teachers. Wider scale studies focusing on whether teachers prefer cursive italic writing or basic vertical letters in teaching basal reading and writing.

Key Words: Teaching basal reading and writing, cursive italic writing, basic vertical letters, elementary teachers' opinions.

Giriş

Okuma-yazma, günümüzde bireylerin sahip olması gereken en temel becerilerden birisidir. Okuma-yazma, bireyin okul ve sosyal yaşamındaki başarısı ile sahip olduğu potansiyelini geliştirmesi bakımından önemlidir. Çelenk'e (2007) göre toplumlarda bireyin kendi uğraş alanında ilerlemesi, ancak gelişmiş okuma ve yazma becerilerine sahip olmasıyla mümkündür. Okuma yazma becerilerinin kazanılması temel eğitimin hedefleri arasındadır. Temel okuma yazma becerilerini kazanmış olan çocuğun bunlara ek olarak hızlı, doğru ve anlayarak okuması ve işlevsel bir yazma yeteneği kazanması beklenir. Çünkü çağdaş insan etkin bir okuma becerisine sahip olmadan istenilen düzeyde bilgi birikimine sahip olamamaktadır. Benzer şekilde, etkin bir yazma becerisi kazanmadan da elde ettiği bilgi birikimini çevresiyle paylaşamamaktadır.

Yazma, düşüncelerimizi ifade edebilmek için gerekli sembol ve işaretleri devinışsel olarak üretebilmektir (Akyol, 2001: 51). Yazma, zihindeki duygu, düşünce ve bilgilerin yazılı olarak ifade edilmesidir. Bireylerin iletişim kurmaya yönelik gereksinimlerini karşılama yanında öğrenmelerine de yardım etmektedir (Belet ve Yaşar, 2007). Tanımlardan anlaşıldığı gibi yazma, zihindekilerin yazı olarak dışa aktarılmasıdır. Yazı ise, konuşma dilindeki sözcük ve cümlelerin bazı sembolik şekil ve çizimlerle kâğıt üzerine saptanmış biçimleri olarak tanımlanmaktadır (Çelenk, 2007).

Yazı öğretimi, Türkçe Programında yer alan esaslara göre, ilköğretim birinci sınıfta başlamaktadır. 1981 Türkçe programına göre birinci sınıfta ilkokuma yazma öğretimi dik temel

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

yazı ile yapılmakta ve eğitim sürecinin tümünde de dik temel harfler kullanılmaktaydı. Dik temel yazı daha çok dik çizgilerle gerçekleştirilen bir yazıdır. Kısa ve kesik çizgilerle daha çok yukarıdan aşağıya ve soldan sağa yazılır. Çeşitli yönleri içeren hareketli bir yazı değildir. Dik temel yazı düzdür ve sadedir. Dik temel yazıda harfler birbirinden ayrı ve bağımsız olarak yazılır, harfler arasında uygun boşluk bırakılması gerekir (Duran, 2009). Uygulanan bu programla 2. sınıfın ikinci döneminde bitişik eğik yazı öğretimine başlanması uygun görülmüştür.

MEB 2005 ilköğretim programı ile 2005 - 2006 eğitim yılından itibaren öğrenciler bitişik eğik yazı ile yazmayı öğrenmektedir. Programda öğrencilerin, dik temel harflerin ardından bitişik eğik yazıya geçişte güçlük çektikleri ve bu nedenle ilkokuma yazma öğretimine bitişik eğik yazı ile başlandığı belirtilmektedir (MEB, 2005). Bununla birlikte birinci sınıfta bitişik eğik yazı ile başlandığı için öğrencilerin bundan sonraki öğrenim hayatlarında da bitişik eğik yazı kullanmaları tasarlanmaktadır. Bitişik eğik yazı kullanımına ilişkin açıklamalar İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (MEB, 2005: 256) şu şekilde belirtilmiştir: “Öğrencilerin kalemi ellerine ilk aldıklarında eğik ve dairesel çizgiler çizdikleri gözlenmektedir. Bu durum öğrencilerin bitişik eğik yazıya geçişini kolaylaştırmaktadır. Öğrenciler anatomik yapıları gereği kalemi eğik olarak tutmaktadırlar. Bitişik eğik yazı, geri dönüşlere izin vermemektedir. Bu durum yazının akıcı ve doğru yönde gelişimini sağlamaktadır.”

Bitişik eğik yazı, harflerin birbirine bağlanarak heceler, heceler de birbirine bağlanarak kelimelerin oluşturulduğu bir yazıdır. Öğrenci yazı yazarken sürekli olarak bağlantılar yapmakta ve bunu giderek alışkanlık hâline getirmektedir. Bu durum öğrencinin yazının öbür bağlantıları ve ayrıntıları üzerinde düşünmesini sağlamaktadır. Böylece bitişik eğik yazı ile öğrenci bağlantılı ve ayrıntılı düşünmeyi öğrenmekte ve geliştirmektedir (Güneş, 2006). Duran'a (2009) göre bitişik eğik yazı, her yöne doğru yazıldığı için çocuktan parmak, bilek ve dirsek hareketlerini iyi kullanmasını isteyen bir yazıdır. Bitişik eğik yazının özelliği, kelimeleri yazarken kalemi hiç kaldırmadan yazılmasından gelmektedir. Çocuğun başlangıçta elini kaldırmadan bir kelimeyi yazması yorucu olabilir. Ancak ilerleyen zamanlarda yazının akıcı ve hızlı yazılmasının sağlar.

Bitişik eğik yazının yazımında öğrenciler ve öğretmenler açısından ortaya çıkan güçlükler, ilkokuma yazma öğretimi sürecinde bitişik eğik yazı ile dik temel yazının kullanılması konusunda bazı fikir ayrılıklarını ortaya çıkarmıştır. Graham ve arkadaşlarının (2008) yaptığı araştırmaya göre sınıf öğretmenleri, dik temel yazının okulöncesi eğitim sırasında ya da birinci sınıfta, bitişik eğik yazının ise ilköğretim ikinci ya da üçüncü sınıfta öğretilmesi gerektiği görüşünü ortaya koymuşlardır. Renaud ve Groff (1966), el yazısı stilleri hakkında veliler üzerinde yaptıkları çalışma sonucunda velilerin öğrencilere birinci ve ikinci sınıfta dik temel yazı, diğer sınıflarda ise bitişik eğik öğretilmesini istediklerini belirlemiştir (Akt. Arslan ve Ilgın, 2010).

Yapılan alanyazın taraması sonuçlarına göre yazı stiline ilkokuma yazma sürecine etkisine ilişkin çalışmaların 2005'ten sonra arttığı söylenebilir. Bu çalışmalardan bazıları şunlardır. Bayraktar (2006), 3 ilköğretim okulundan seçilen 70 birinci sınıf öğrencisi ve bu öğrencileri okutan öğretmenlerle yaptığı çalışmada ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazıda yaptıkları hataları incelemiştir. Araştırma kapsamında öğrenciler için bitişik eğik yazı değerlendirme formu kullanılmış, bu form öğretmenler tarafından doldurulmuştur. Çalışmanın sonucunda öğrencilerde yazının sayfaya yerleştirilmesi, bütün yazı boyunca eğikliğin korunması, yazılı ödevi tamamlarken dikkatli ve özenli davranılması, yazının tamamının okunaklı yazılması, öğrencinin kendine uygun üslup geliştirmesi, el yazısının estetik beğeni uyandırması konularında eksiklikler bulunduğunu ortaya koymuştur. Benzer şekilde Başaran (2006), “İlkokuma Yazma Öğretimi Sürecinde Öğrencilerin Yaptıkları Yazım Yanlışları” adlı çalışmada 128 öğrencinin defterlerini iki uzman tarafından belirlenen kriterler doğrultusunda incelemiştir. Çalışmanın sonucunda öğrencilerin yazılarında eğim ve harflerin yükseklik ve genişlikleri açısından yanlışlıklar olduğunu belirtmiştir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

Yurduseven (2007), 172 sınıf öğretmeniyle gerçekleştirdiği çalışmada ilkokuma yazma programını öğretmen görüşleri çerçevesinde değerlendirmiş ve çalışmanın sonucunda öğrencilerin bitişik eğik yazı yazmakta zorlandıklarını ortaya koymuştur. Durukan ve Alver (2008), 8 ilköğretim 2. sınıf öğretmeni ile gerçekleştirdiği çalışmada, öğretmenlerin bitişik eğik yazı öğretiminde zorlandıklarını ortaya koymuştur. Bu durumun da öğretmenlerin bitişik eğik yazıyı bilmemelerinden kaynaklandığı belirtilmiştir. Buna karşılık Turan ve Akpınar (2008), ilkokuma-yazma öğretiminde kullanılması zorunlu olan ses temelli cümle yöntemi ile bitişik eğik yazı uygulamalarının etkililiğini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmayı, 413 öğretmen, 78 okul yöneticisi ve 265 ilköğretim müfettişi olmak üzere toplam 756 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarında katılımcıların ilkokuma yazma öğretiminde bitişik-eğik yazı yöntemini büyükoranda benimsedikleri ortaya koyulmuştur. Bitişik eğik yazı öğretimi çalışmaları eksikleri olmasına rağmen Türkiye genelinde kabul görmüş bir uygulamadır (Duran ve Akyol, 2010).

Sınıf öğretmenlerinin ilkokuma yazma öğretimi sürecinde kullanılan yazı biçimi ile ilgili görüşleri araştırılması gereken önemli bir konudur. Bu çalışmada öğretmenlerin bitişik eğik yazıya ilişkin görüşleri ve ilkokuma yazma öğretiminde hangi yazıyı kullanmak istedikleri araştırılmıştır. Bu çalışmada elde edilen verilerin ilkokuma yazma öğretimi sürecinde kullanılan bitişik eğik yazı ile öğretimin işleyişine ilişkin anlamlı sonuçlar ortaya koyması beklenmektedir. Bu bulgular ilkokuma yazma öğretimi konusunda yapılan program geliştirme çalışmalarına katkı sağlayabilir. Aynı zamanda daha sonra yapılacak olan bilimsel çalışmalara da ışık tutabilir.

Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin ilkokuma yazma öğretimi sürecinde bitişik eğik yazı ve dik temel harf stili ile yapılan eğitime ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırmanın amacına bağlı olarak şu alt problemler belirlenmiştir.

1. İllokuma-yazmaya hazırlık aşamasında (karalama, çizgi vb.) bitişik eğik yazı ve dik temel harf stilinin kullanımının etkilerine ilişkin olarak öğretmen görüşleri nasıldır?
2. Harflerin yazımlarının öğretilmesinde bitişik eğik yazı ve dik temel harf stilinin kullanımının etkilerine ilişkin olarak öğretmen görüşleri nasıldır?
3. Öğrencilerin güzel yazma becerisinin gelişmesinde bitişik eğik yazı ve dik temel harf stilinin kullanımının etkilerine ilişkin olarak öğretmen görüşleri nasıldır?
4. Öğrencilerin anlayarak okumaya geçmesinde bitişik eğik yazı ve dik temel harf stilinin kullanımının etkilerine ilişkin olarak öğretmen görüşleri nasıldır?
5. Öğrencide yazı yazmaya istek uyandırmada bitişik eğik yazı ve dik temel harf stilinin kullanımının etkilerine ilişkin olarak öğretmen görüşleri nasıldır?
6. Bitişik eğik yazı ya da dik temel harf stiliyle ilkokuma yazma sürecine devam edilmesine ilişkin olarak öğretmen görüşleri nasıldır?

Yöntem

Bu çalışmada ilkokuma yazma öğretimi sürecinde bitişik eğik yazı ve dik temel harflerle yapılan eğitimin öğretmen görüşlerine göre karşılaştırılması için nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni benimsenmiştir. Yin'e (1984) göre durum çalışması, araştırılan olguyu kendi yaşam çerçevesi içinde inceleyen, olgu ve içinde bulunduğu ortam arasındaki sınırların kesin hatlarla belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan bir araştırma yöntemidir (Akt. Özçelik ve Yıldırım, 2002). Durum çalışması desenlerinden iç içe geçmiş tek durum deseni kullanılmıştır. İç içe geçmiş tek durum deseni, tek bir durum içinde birden fazla analiz biriminin olduğu durumlarda kullanılan araştırma desendir

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

(Yıldırım ve Şimşek, 2008). Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde görüşme tekniğine başvurulmuş ve araştırmacılar tarafından geliştirilen açık uçlu soru anketinden yararlanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini Denizli ilinde görev yapmakta olan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırma, Denizli merkez ve çevre ilçelerinde olmak üzere 5 farklı ilçede görev yapan sınıf öğretmenleriyle, 2012-2013 eğitim öğretim döneminin bahar yarıyılında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örnekleme ölçüt örnekleme yöntemine uygun olarak belirlenmiştir. Bu yöntemdeki temel anlayış, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan durumlara göre örneklemin belirlenmesidir. Burada sözü edilen ölçüt veya ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulabilir ya da daha önceden hazırlanmış bir ölçüt listesi kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Araştırma kapsamında ilkokuma yazma öğretimi sürecinde bitişik eğik yazı ve dik temel harfler ile öğretimin karşılaştırılması amaçlandığı için araştırmaya katılan öğretmenlerin her iki yöntem hakkında bilgi sahibi olmaları gerekmektedir. Bu nedenle hem dik temel harflerle hem de bitişik eğik yazı ile öğretim yapmış en az 8 yıllık öğretmenler örnekleme alınmıştır. Araştırma 63 sınıf öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın amacı doğrultusunda, sınıf öğretmenlerinin ilkokuma yazma öğretimi sürecinde bitişik eğik yazı ve dik temel harflerle yapılan öğretime ilişkin görüşleri belirlemek istenmiştir. Araştırma verilerinin tamamı, araştırmacılar tarafından geliştirilen “Açık uçlu soru anketi” ile elde edilmiştir. Anketin hazırlanmasında öncelikle ilgili alan yazın taranmış elde edilen bilgiler doğrultusunda soru öbeği ortaya çıkarılmıştır. Forma yönelik olarak alanında uzman 3 öğretim elemanı ve 3 sınıf öğretmeninden uzman görüşü alınmış ve yapılan öneriler doğrultusunda bazı sorular yeniden düzenlenmiştir. 6 açık uçlu sorudan oluşan forma son şekli verilmiştir. Anket son haliyle öğretmenlerin mesleki ve kişisel özelliklerini belirleyen “Kişisel Bilgi Formu” ile 6 adet açık uçlu sorudan oluşmaktadır.

Verilerin Analizi

Araştırmacılar tarafından geliştirilen açık uçlu soru anketinin uygulanmasından sonra 63 öğretmenden elde edilen nitel veriler büyük bir dikkatle iki ayrı araştırmacı tarafından okunmuş ve bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde içerik analizine başvurulmuş ve açık kodlama yapılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Verilerin okunması sırasında belirlenen kodlar bir araya getirilerek temalar (kategoriler) oluşturulmuştur. Her iki araştırmacı tarafından belirlenen kodların güvenilirlik katsayısı belirlenerek araştırmanın güvenilirliği güçlendirilmeye çalışılmıştır. Her bir soru için ayrı ayrı hesaplamada “Güvenirlik=Görüş Birliği/Görüş Ayrılığı+Görüş Birliği x 100” (Miles & Huberman, 1994) formülü kullanılmıştır. Bu hesaplama sonrasında altı soru için elde edilen görüş birliği yüzdesine ilişkin değerler, birinci soru için 86, ikinci soru için 80, üçüncü soru için 88, dördüncü soru için 90, beşinci soru için 96 ve altıncı soru için 78 şeklindedir.

Temalar altındaki kodlar birbirleriyle ilişkili biçimde açıklanarak yorumlanmış ve bu yorumları desteklemek amacıyla alıntılara yer verilmiştir. Alıntılarda katılımcıları tanıtan kısaltmalar kullanılmıştır. Alıntılarda kullanılan kısaltmalar, kadın (K), erkek (E), öğretmenin meslekte kaç yıl çalıştığı (1, 2, 3... yıl), olarak ifade edilmiştir. Örneğin: (5, B, 13 yıl); 5: 5. sıra, B: Bayan, 13 yıl: 13 yıllık öğretmen. Araştırmada yazım sürecinin kolaylaştırılması açısından bir takım kısaltmalara başvurulmuştur. 1. BEY: Bitişik Eğik Yazı 2. DTH: Dik Temel Harfler.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

Bulgular ve Yorum

Araştırmadan elde edilen veriler ışığında tespit edilen kodların bir araya getirilmesiyle 6 tema belirlenmiştir. Belirlenen birinci tema "okuma yazmaya hazırlıkta BEY ve DTH'nin özellikleri" temasıdır. Bu temaya ilişkin kodlar "BEY'in kolaylıkları", "DTH'in kolaylıkları" ve "BEY'de yaşanan zorluklar" şeklinde sıralanabilir. İkinci tema "ses yazımı öğretiminde BEY ve DTH'nin özellikleri" olarak belirlenmiş olup "ses yazımında BEY'in kolaylıkları ve zorlukları" ve "ses yazımında DTH'nin kolaylıkları ve zorlukları" kodlarını kapsamaktadır. "Güzel yazma becerisinin ortaya çıkmasında BEY ve DTH'nin yeri" olarak belirlenen üçüncü temanın kodları "güzel yazmada BEY'in etkileri" ve "güzel yazmada DTH'nin etkileri" dir. "Anlayarak okumaya geçmede BEY ve DTH'nin rolü" olarak belirlenen dördüncü temanın kodları, "BEY'in etkileri", "DTH'nin etkileri" ve "anlayarak okuma ile yazı stiline ilişkin ilişkisiz olması" dir. Beşinci tema "öğrencide yazı yazmaya istek uyandırmada BEY ve DTH'nin etkisi" olarak belirlenmiştir. "Yazmaya isteklilik açısından BEY'in özellikleri" ve "yazmaya isteklilik açısından DTH'nin özellikleri" kodlarını kapsamaktadır. Araştırmanın altıncı teması "öğretmenlere göre ilkokuma yazma öğretimine devam edilmesi gereken harf stili" dir. Bu tema kapsamında "ilkokuma yazma öğretimine BEY ile devam edilmeli" ve "ilkokuma yazma öğretimine DTH ile devam edilmeli" kodlarına yer verilmiştir. Araştırmanın bu bölümünde temaların içerisinde yer alan kodlara ilişkin alıntılar ve yorumlara yer verilmiştir.

Araştırmanın birinci alt problemine yanıt vermek amacıyla belirlenen "Okuma yazmaya hazırlıkta BEY ve DTH'nin özellikleri" temasının "BEY'in kolaylıkları" koduna ilişkin yapılan incelemelerden elde edilen alıntılardan bazıları şunlardır:

"(...) Bitişik eğik yazı ilk çalışmalarda daha uygun ve daha akıcı olmaktadır. Parmak kaslarını geliştirmede daha uygun çizgilerle çalışılmaktadır. (...) [1, E, 32 yıl, merkez ilçe]"
 "(...) Eğik yazıda hazırlık çalışmaları daha kolay. (...) [6, E, 23 yıl, merkez ilçe]" "(...) Hazırlık çalışmaları bitişik eğik yazıda daha yararlı olmakta. (...) [9, E, 35 yıl, merkez ilçe]" "(...) yeni programa göre hazırlık aşamasının süresi uzun tutulduğu için öğrenciler kolay yapabiliyorlar. (...) [19, K, 10 yıl, Buldan]" "(...) Bitişik eğik yazı daha kolay, çünkü öğrenciler her zaman dik çizgide daha zorlanırlar. (...) [44, E, 24 yıl, merkez ilçe]"

Araştırmadan elde edilen alıntılar incelendiğinde 22 öğretmenin bitişik eğik yazıda hazırlık çalışmalarının kolay olduğunu ifade ettikleri ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin, bitişik eğik yazının hazırlık aşamasının öğrencilerin parmak kaslarını geliştirmeye yönelik çizgi çalışmalarından oluştuğunu belirttikleri görülmektedir. Ayrıca bitişik eğik yazı ile yapılan öğretimde hazırlık aşamasının uzun tutulması da öğrencilerin yazıyı kolay öğrenmeleri açısından olumlu bir durum olarak ifade edilmiştir. Bu ifadeler yeni uygulanmaya başlanılan 4+4+4 sistemiyle gelen okula uyum sürecinin yararlı olduğuna da dikkat çekebilir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin küçük bir kısmı yine BEY ile gerçekleştirilen hazırlık çalışmalarının daha kolay olduğunu ifade etmiş ancak gerekçe göstermemiştir.

Okuma yazmaya hazırlıkta BEY ve DTH'nin özellikleri temasının "DTH'nin kolaylıkları" koduna ilişkin yapılan incelemelerden elde edilen alıntılardan bazıları şunlardır:

"(...) Dik temel harflerde çizgi daha kolay öğretilmekteydi. (...) [39, E, 10 yıl, Buldan]" "(...) Dik temel harflerde hazırlık çalışmaları daha kolay ve öğrenmesi daha hızlı oluyor. (...) [36, K, 13 yıl, Buldan]" "(...) Dik yazıda daha kolaydır. Çünkü düz çizgi, yan çizgi gibi basit alıştırmalar vardı. Çocuklar kolay yapabiliyordu. (...) [29, E, 9 yıl, Güney]" "(...) Hazırlık aşaması kesinlikle dik temel harflerde daha kolaydı. Çünkü çizgiler basit, düz veya yuvarlaktan oluşuyordu (...) [14, K, 10 yıl, Sarayköy]" "(...) Çizgi çalışmaları

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
 Volume 8/8 Summer 2013

dik temel harflerde daha kolay ve kasları gelişmeyen öğrenciler için de geçerli. (...) [51, K, 35 yıl, Çardak]”

Bu koda ilişkin görüşler incelendiğinde araştırmaya katılan 41 öğretmenin dik temel harflerle öğretimin hazırlık aşamasını, bitişik eğik yazı ile öğretimin hazırlık aşamasına göre daha kolay buldukları sonucuna varılmıştır. Bu görüşe sahip öğretmenler dik temel yazının düz, yan ve yuvarlak gibi basit çizgiler içermesinden dolayı hazırlık aşamasında öğrenmenin daha hızlı ve basit olduğunu belirtmektedirler. Aynı zamanda dik temel yazının kasları gelişmeyen öğrenciler için de uygun olduğuna yönelik ifadeler görülmektedir.

Okuma yazmaya hazırlıkta BEY ve DTH'nin özellikleri temasının “BEY’de yaşanan zorluklar ” koduna ilişkin yapılan incelemelerden elde edilen alıntılardan bazıları şunlardır:

“(…)İlkokuma yazmaya hazırlık aşamasında ilk günlerde bitişik eğik yazı yazdırmak zor gelmektedir. Yapılacak olan çalışmalar da anne baba eğik yazıyı bilmedikleri için faydalı olamıyor. (...) [20, E, 33 yıl, Buldan]” “(…)Bitişik eğik yazıda çizgiler zor. Mesela “dalga” diye bir çizgi var, çocuklar hiç yapamıyor.(...) [20, K, 13 yıl, Buldan]” “(…) Bitişik eğik yazıda çocuklar yapamıyor, ağlıyor, okuldan sıkılıyor. Çizgi çalışmaları çok zor bu sistemde. (...) [28, E, 15 yıl, Buldan]” “(…)Bitişik el yazısı öğrencinin el kaslarını daha çok yoruyor. (...) [36, K, 13 yıl, Buldan]”

Bu bulgular incelendiğinde araştırmaya katılan 27 öğretmenin görüşüne göre, bitişik eğik yazı ile öğretimin hazırlık çalışmalarında bazı zorlukların yaşandığı görülmektedir. Bazı çizgilerin öğrenciler tarafından yapılmasının zor olduğu, çizgi çalışmalarının öğrencilerin el kaslarını çok yorduğu görüşleri ortaya koyulmuştur. Anne babaların bitişik eğik yazıyı bilmemeleri ve öğrencilere bu yönde destek olamamaları da bitişik eğik yazı ile öğretimin hazırlık aşamasında yaşanan zorluklar arasında sayılmaktadır.

Araştırmanın ikinci alt problemine yanıt vermek amacıyla belirlenen ses yazımı öğretiminde "BEY ve DTH'nin özellikleri" temasının “Ses yazımında BEY'in kolaylıkları ve zorlukları” koduna ilişkin yapılan incelemelerden elde edilen alıntılardan bazıları şunlardır:

“(…)Elini fazla kaldırmadan yazdıkları için bitişik eğik yazının harflerinin yazılması daha kolay olmaktadır.(...) [1, E, 32 yıl, Merkez ilçe]” “(…) Bitişik yazı yazmada S, V, F, harfi gibi bazı harfler daha zor öğretilir, alıştırmalar yapılarak bunlar giderilir(...) [8, E, 32 yıl Merkez ilçe]” “(…)Bitişik eğik yazıda daha kolaydır. Çünkü eğik çizgi her yerde kullanılmakta ve kolay çizilmektedir. Bitişik yazıda eğik çizgilerin fazla olması bu yazı türünün daha kolay yazılmasını sağlamaktadır. (...) [9, E, 35 yıl, Merkez ilçe]”“(…)Bitişik eğik yazıyla harflerin öğretilmesi daha zor. Bazı öğrenciler yazmada zorlandıkları için yazmak istemiyorlar.. (...) [5, K, 22 yıl, Merkez ilçe]” “(…)Tabii ki bitişik eğik yazıda zor ve sabır istiyor. Bağlantıları zor çünkü harflerin başlangıç ve bitiş noktaları karıştırılıyor. (...) [12, E, 11 yıl, Güney]”

“BEY'in kolaylıkları ve zorlukları” kodundan yola çıkarak alt kodlar belirlenmiştir. Bunlardan birincisi "el kaldırmadan yazmanın etkisi" ikinci ise “bağlantıların zorluğu” kodudur. Bu alt kodlara ilişkin alıntılar aşağıda verilmiştir.

“(…)harfler arası devamlılık (kopukluk olamaması) olması kolaylık sağlamaktadır. (...) [9, E, 35 yıl, Merkez ilçe]” “(…)Harflerin yazımında bitişik eğik temel harflerle kolay olmaktadır. Çocuklar ellerini harflerden kaldırmadan yazabildikleri için. (...) [10, E, 33 yıl, Merkez ilçe]”“(…) Bitişik eğik yazı daha kolaydır. Ellerini kaldırmadan tek yönlü hareketler olması daha kolaylaştırmaktadır. (...) [57, K, 13 yıl, Çardak]”

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

“(…)Elbette bitişik eğik yazıda, zor ve sabır istiyor. Bağlantıları zor çünkü harflerin başlangıç ve bitiş yerleri karıştırılıyor. (...) [12, E, 11 yıl, Güney]” “(…)Bitişik eğik yazıda da kolay fakat zor olan harflerin bağlantı yerleridir. (...) [37, K, 13 yıl, Güney]” “(…)bitişik eğik yazıda harfler birbiri ile bağlı olduğu için küçük yaş gruplarında öğretimi, öğrenilmesi daha zor. (...) [55, E, 15 yıl, Çardak]” “(…)

Araştırmaya katılan öğretmen 14 öğretmen bitişik eğik yazı ile ses yazımı öğretiminin kolay olduğunu belirtmekte, el kaldırmadan yazmanın seslerin daha kolay ve çabuk yazılmasını sağladığını ifade etmektedirler. Buna karşın araştırmaya katılan 49 öğretmen ise bitişik eğik yazı ile ses yazımı öğretiminin zor olduğunu belirtmektedir. Bu görüşe sahip öğretmenler, bitişik eğik yazıda harflerin başlangıç ve bitiş noktalarının karıştırıldığına, öğrencilerin ses bağlantılarını yapmada zorlandıklarına dikkat çekmiş bu nedenle de bitişik eğik yazı ile öğretimin zor ve sabır isteyen bir süreç olduğunu belirtmişlerdir.

Ses yazımı öğretiminde BEY ve DTH'nin özellikleri temasının “Ses yazımında DTH'nin kolaylıkları” koduna ilişkin yapılan incelemelerden elde edilen alıntılardan bazıları şunlardır:

“(…) harflerin yazılımasının öğretilmesi de dik temel harflerde daha kolaydı.(…) [14, K, 10 yıl, Sarayköy]”“(…) Harflerin yazılımı dik temel harflerde daha kolay. Çünkü basit çizgilerden oluşuyor.(…) [25, K, 13 yıl, Buldan]” “(…)Harflerin yazılımı dik yazıda daha kolay. Çünkü düz çizgilerle yazılıyor. Öğrenciler dik yazıyı daha kolay öğreniyordu. (...) [31, K, 14 yıl, Güney]”“(…) Harflerin yazımın öğretilmesi tabii ki dik temel harflerde daha kolay. Çünkü düz çizgiler, kesin hatlar var.(…) [32, K, 10 yıl, Buldan]”

Araştırmaya katılan 49 öğretmen, dik temel harflerin sade ve basit çizgilerden oluşmasından dolayı yazımlarının öğretiminin bitişik eğik yazıya göre daha kolay olduğunu ifade etmektedirler. Dik temel harflerde ses yazımında karşılaşılan zorluklarla ilgili olarak hiç bir öğretmen görüş belirtmemiştir.

Araştırmanın üçüncü alt problemine yanıt vermek amacıyla belirlenen “Güzel yazma becerisinin ortaya çıkmasında BEY ve DTH'nin yeri” temasının “Güzel yazmada BEY'in etkileri” koduna ilişkin olarak 2 alt kod belirlenmiştir. Bunlar “BEY'in estetik olması”, “el becerisi gelişmemiş öğrencilerin BEY'i düzgün yazamaması” kodlarıdır. Bu kodlara ilişkin yapılan incelemelerden elde edilen alıntılardan bazıları aşağıdadır.

“(…)Bitişik yazıda yazılar iç içe girebiliyor. Yazılar küçülüp gidiyor. Eğiklik her iki yana kayabiliyor. (...) [4, K, 23 yıl, Merkez ilçe]” “(…)Bitişik eğik yazı estetik bir yazı olduğu için daha güzel oluyor. Güzel yazı yazma becerisi olanlar için bitişik eğik yazı daha iyi. Fakat el kasları gelişmemiş olan küçük yaş gruplarında el yazısı çok bozuk oluyor.(…) [41, K, 23 yıl, Merkez ilçe]” “(…)Bitişik eğik yazı ile yazma becerisini daha iyi gösteriyorlar, defterler daha düzenli oluyor. (...) [44, E, 24 yıl, Merkez ilçe]” “(…)Bitişik eğik yazı da estetik ama bir sınıfta birkaç öğrenci güzel yazabiliyor. Diğerlerinin yazısı çok karışık oluyor. (...) [22, E, 10 yıl, Buldan]

Araştırmaya katılan öğretmenlerden 19'u tarafından bitişik eğik yazının estetik unsurlar içerdiği ve göze hoş geldiği belirtilmektedir. Bitişik eğik yazının gelişmiş el becerisine sahip olan öğrenciler tarafından düzenli olarak yazıldığı belirtilmektedir. El becerisine sahip olmayan öğrenciler tarafından yazılan bitişik eğik yazının çok karmaşık görünmesi ve okunamaması ise bitişik eğik yazının olumsuzluğu olarak belirtilmiştir. Araştırmanın bu bulgusu Kadioğlu (2012) tarafından bitişik eğik yazıya ilişkin öğrenci görüşlerinin belirlendiği araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Kadioğlu (2012) çalışmasının sonucunda öğrencilerin “yazının okunaksız olması”, “harflerin içiçe girmesi”, “harf bağlantılarının zor olması”, “eğik yazılamaması”,

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

“harflerin kuralına uygun yazılamaması”, “yazının güzel görünmemesi” ve “noktalı harflerin noktasının konulmasının unutulması” konularında sorun yaşadıklarını ortaya koymuştur.

Güzel yazma becerisinin ortaya çıkmasında BEY ve DTH'nin yeri temasının “güzel yazmada DTH'nin etkileri” koduna ilişkin yapılan incelemelerden elde edilen alıntılardan bazıları şunlardır:

“(…) Dik temel harflerde öğrencilerin güzel yazma becerileri daha iyi bir şekilde ortaya çıkmaktadır. (...) [2, K, 17 yıl, Merkez İlçe]“(…) Dik temel harflerde öğrencilerin yazıları genellikle okunur, okunaklıdır. En kötü yazan öğrencinin yazısı bile okunaklıdır(...) [23, E, 15 yıl, Buldan]”“(…) Dik temel harflerde daha iyi şekilde ortaya çıkıyor. Harfleri bağlama gibi bir durumları olmadığı için harfler daha düzgün, aralıkları daha eşit oluyordu. Bu yazının daha güzel olmasını sağlıyor. (...) [38, K, 16 yıl, Buldan]”

Araştırmaya katılan 44 öğretmen dik temel yazının güzel yazma becerisini daha iyi bir şekilde ortaya çıkardığını ifade etmektedirler. Bu görüşe sahip öğretmenler harflerde bağlantı olmadığı için yazının daha düzenli ve okunaklı olduğunu savunmaktadırlar. El becerisine sahip olmayan öğrenciler tarafından yazılan yazıların bile okunabildiğini belirtmektedirler.

Araştırmanın dördüncü alt problemine yanıt vermek amacıyla "öğrencinin anlayarak okumaya geçmesinde bitişik eğik yazı ve dik temel harf stiline rolü" teması ortaya çıkarılmıştır. Bu temanın ortaya çıkmasını sağlayan kodlar şunlardır: 1. Öğrencinin anlayarak okumasında bitişik eğik yazı stiline etkileri. 2. Öğrencinin anlayarak okumasında dik temel harf stiline etkileri. 3. Öğrencinin anlayarak okumasında yazı stiline etkisiz olması.

"Öğrencinin anlayarak okumaya geçmesinde bitişik eğik yazı ve dik temel harf stiline rolü" temasının "öğrencinin anlayarak okumasında bitişik eğik yazı stiline etkileri" koduna ilişkin olarak yapılan alıntılar şunlardır:

"(...) Bitişik eğik yazıda okumaya daha kolay geçiliyor. Nedeni harfler arasındaki bağlantılarda kopukluk olmaması. (...) [8, E, 32 yıl, Merkez İlçe]" "(...) Öğrenciler, bitişik eğik yazıda bütünlük gördükleri için heceleme dönemini kısa sürede geçmekte, bütünü okuyarak anlamlı okumayı geliştirmektedir. (...) [9, E, 35 yıl, Merkez İlçe]" "(...)Bitişik eğik yazı daha akıcı olduğu için öğrencinin anlaması daha çabuk olmaktadır. (...) [24, E, 15 yıl, Buldan]" "(...) Bitişik eğik yazıda birleştirerek gittikleri için anlayarak okuma kolay oluyor. Tabi ki ses yönteminin büyük yararı var. (...) [47, E, 13 yıl, Buldan]"

Öğretmenler elde edilen verilerde genel itibarıyla BEY'in okumayı kolaylaştırdığına vurgu yapmıştır. Bu durum da "kolaylık" alt kodunun ortaya çıkmasını sağlamıştır. Belirlenen alt koda ilişkin bazı alıntılar şunlardır:

"(...) Bitişik eğik yazıda daha kolay okumaya geçmektedir. (...) [1, E, 32 yıl, Merkez İlçe]" "(...) Bitişik yazıyla sınıfın % 90'ı daha çabuk okuma yazmaya geçer. (...) [11, E, 39 yıl, Merkez İlçe]" "(...) Bitişik eğik yazı akıcı olduğu için. daha çabuk okumaya başlanır. (15, K, 18 yıl, Buldan)" "Bitişik eğik yazıda önce sesleri öğrendikleri için okumaya hemen geçiyorlar. Ama okuma hızları yavaş olduğu için anlamakta zorluk çekiyorlar. (...) [19, K, 10 yıl, Buldan]" "(...) Bu sistemde daha kolay okumaya geçiliyor. Tek sorun bitişik eğik yazı yazıp, kitapta düz harfler görmeleri. (...) [22, E, 10 yıl, Buldan]"

Elde edilen veriler incelendiğinde harfler arasındaki bağlantının okumayı kolaylaştırdığı belirlenmiştir. Bu tespite uygun olarak da "harfler arasındaki bağlantı" alt kodu belirlenmiştir. Belirlenen bu kodun ortaya çıkmasını sağlayan alıntılardan bazıları şunlardır:

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

"(...) Yazıda kopukluk yok. Bu da okumayı kolaylaştırıyor. (...) [1, E, 32 yıl, Merkez İlçe]" "(...) Bitişik eğik yazıda daha çabuk okuyorlar, harfler arası bağlantı akıcılığı artırıyor. (...) [15, K, 18 yıl, Buldan]" "(...) Bitişik eğik yazı daha akıcı olduğu için öğrencinin anlaması daha çabuk olmaktadır. (...) [24, E, 15 yıl, Buldan]" Bitişik eğik yazıda birleştirerek gittikleri için anlayarak okuma kolay oluyor. (...) [47, E, 13 yıl, Buldan]"

Araştırmanın bulgularına göre bitişik eğik yazı stiline okuma hızını arttırdığını belirten öğretmenlerin sayısı oldukça azdır. Araştırmaya katılan 12 öğretmen bitişik eğik yazı stiline okuma hızını arttırdığı görüşüne sahiptir. Bu görüşe sahip öğretmenler bu durumu harfler arası bağlantının olmasına bağlamaktadır. Öğretmenlere göre yazarken harfler arasında bağlantı kurulması okumaya daha çabuk geçilmesini ve okuma hızının da artmasını sağlamaktadır. Öğrenciler bu sayede hecelerden sözcüğe ulaşma dönemini de daha kısa zamanda tamamlamaktadır. Diğer taraftan "kolaylık" alt koduna göre öğretmenlerden sekizi gerekçe göstermeksizin BEY ile yapılan ilkokuma yazma eğitiminde daha kolay okumaya geçildiğini belirtmiştir. Gerekçe gösteren beş öğretmen ise yalnızca BEY'in soldan sağa akıcı yazım şeklinde vurgu yapmıştır. BEY'in yazımındaki akıcılık öğrencilerin okumaya geçiş sürecini kolaylaştırmaktadır. "Harfler arası bağlantı" alt kodu kapsamında ise dokuz öğretmen harflerin yazımında kullanılan bağlantının okumayı da kolaylaştırdığını belirtmiştir.

"Öğrencinin anlayarak okumaya geçmesinde bitişik eğik yazı ve dik temel harf stiline rolü" temasının "öğrencinin okumasında dik temel harf stiline etkileri" koduna ilişkin olarak ise gerçekleştirilen alıntılar şöyle sıralanabilir:

"(...) Dik temel harflerde daha kolay okuyorlar. Harfleri daha iyi seçiyorlar. (...) [4, K, 23 yıl, Merkez İlçe]" "(...) Dik temel harflerle daha çabuk okuma yazmaya geçebilir. Dik temel harfler öğrencinin gözünü yormaz. (...) [21, E, 15 yıl, Buldan]" "(...) Dik temel harflerde anlayarak okuma çok daha fazla. (...) [30, K, 14 yıl, Merkez İlçe]" "(...) Dik temel harflerle okumaya daha çabuk geçilmektedir. Bitişik eğik yazı karmaşık gelmektedir. Bitişik eğik yazı eğitim harici diğer alanlarda da yaygınlaşırsa o zaman okuma da etkili olur. Çocuk çevreden gördüğü için dik temel harfi daha iyi okuyor. (...) [33, E, 16 yıl, Buldan]" "(...) Okumaya daha kolay dik temel harflerde geçerler. Sebebi öğrenciler yazmaya odaklanmaktan ziyade anlama aşamasına gelirler. (...) [39, E, 10 yıl, Buldan]"

Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun görüşlerine göre DTH ile yapılan ilkokuma yazma eğitiminde akıcı okumaya -BEY ile yapılan ilkokuma yazma eğitiminden daha kolay ve hızlı geçilmektedir. Araştırmaya katılan birçok öğretmenin bu durumu ifade etmesi "kolay" alt kodunun ortaya çıkmasını sağlamıştır. Bu alt koda ilişkin tespit edilen alıntılardan bazıları şunlardır.

"(...) Dik temel harflerle anlayarak okumaya daha kolay geçmektedir. (...) [5, K, 22 yıl, Merkez İlçe]" "(...) Öğrenciler okuduklarını hemen anlıyorlardı. Çünkü harfler daha okunaklı. (...) [19, K, 10 yıl, Buldan]" "(...) Dik temel harflerde öğrencilerin daha iyi anlayarak okuduklarını düşünüyorum. (...) [23, E, 15 yıl, Buldan]" "(...) Dik temel harflerle. Harfler daha seçicidir. (...) [27, E, 9 yıl, Buldan]" "(...) Dik temel harfleri yazarken zorlanmadıkları gibi, okurken de zorlanmıyorlar. Gördüğü harfi çözeceğim diye takılmadığı için seri okuma ve kolay anlama gerçekleşmekteydi. (...) [38, K, 6 yıl Buldan]"

"Öğrencinin okumasında dik temel harf stiline etkileri" koduna bağlı olarak veriler incelendiğinde öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun DTH'in öğrencinin günlük yaşamında yer aldığını belirttiği tespit edilmiştir. Öğrenciler ilkokuma yazma öğretimi sürecinde BEY ile okuma öğrenirken diğer kitaplarda ya da yaşamın hemen her alanında DTH'le karşılaştıklarını ifade

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

etmektedir. Bu durum "geçişin olumsuz etkisi" alt kodunun çıkmasında etkili olmuştur. Konuya ilişkin olarak tespit edilen alıntılardan bazıları şunlardır:

"(...) Öğrenciler eğik yazılarla hazırlanmış metinleri kolay okurlarken, karşılaştıkları düz yazı ile hazırlanmış kitapları okumakta önceleri zorluk çekmektedirler. (...) [20, E, 33 yıl, Buldan]" "(...) Düz yazı ile öğretilenler, her türlü materyalde de düz yazı olduğu için çabucak tanıyıp okurlar. (...) [28, E, 15 yıl, Buldan]" "(...) Bitişik yazıyla yazıp, kitap okumaya geçince düz harfleri hemen tanıyamadıkları için tutuk tutuk okuyorlar. (...) [29, E, 9 yıl, Güney]" "(...) Dik temel harflerle öğretilseydi belki anlayarak okuma daha kolay olurdu. Öğrenciler kitapta düz harfleri görünce o harfi tanıyana kadar zaman geçiyor ve tutuk bir okuma oluyor, anlamaları da etkileniyor. (...) [31, K 14 yıl, Güney]" "(...) Bitişik eğik yazı karmaşık gelmektedir. Bitişik eğik yazı eğitim harici diğer alanlarda da yaygınlaşırsa o zaman okumada da etkili olur. Çocuk çevreden gördüğü için dik temel harfi daha iyi okuyor. (...) [33, E, 16 yıl, Buldan]. "(...) Bitişik eğik yazı bilenler dik temel harfli kitapları zor okuyor. (...) [35, E, 12 yıl, Buldan]"

Araştırmaya katılan 40 öğretmen, dik temel harf stili ile yapılan ilkokuma yazma öğretiminde anlayarak okuma hızının daha kolay geliştiğini belirtmektedir. Öğretmenlere göre günlük yaşamda çoğunlukla bu harflerin kullanılması öğrencide dik temel harflere yönelik olarak bir aşinalık geliştirmektedir. Bu da harflerin daha çabuk tanınmasını ve daha kolay okunmasını sağlamaktadır. Bunun dışında dik temel harflerin bitişik eğik yazıya oranla daha kolay seçilmesi, yazarken daha az odaklanma gerektirmesi anlayarak okuma hızını da geliştirmektedir.

"Kolay" alt kodu kapsamında araştırmaya katılan öğretmenlerden 13'ü DTH stili ile yapılan ilkokuma yazma öğretiminde öğrencilerin daha kolay okumaya geçtiklerini ve okuduğunu anlamının daha iyi geliştiğini belirtmişlerdir. Bu öğretmenlerden 8'i öğrencilerin daha kolay okumaya geçtiğini ifade ederken gerekçesini belirtmemiştir. Diğer 5 öğretmene göre de DTH'de harflerin yazılışının BEY'e göre daha belirgin olması öğrencinin harfi seçmesini kolaylaştırmaktadır. Böylece daha kolay okumaya geçilmektedir.

"Geçişin olumsuz etkileri" koduna göre araştırmaya katılan öğretmenlerden 12'si BEY ile yapılan ilkokuma yazma eğitimi sırasında ya da sonrasında öğrencinin DTH'le karşılaşmasının bir takım sıkıntılar yarattığını belirtmiştir. Öğretmenlere göre bu durum öğrencinin akıcı ve anlayarak okumasını sekteye uğratmaktadır. Okulda BEY harfleri ile okuma yazmayı öğrenen öğrenci okulun dışında DTH ile karşılaştığında bocalamakta ve yavaş okuyabilmektedir. Her iki stildeki harfleri eşleştirmede zorlanmaktadır. Bu nedenle öğretmenler BEY'in günlük yaşamda da yaygınlaşması yönünde öneride bulunmaktadır.

"Öğrencinin anlayarak okumaya geçmesinde bitişik eğik yazı ve dik temel harf stilinin rolü" temasının "öğrencinin anlayarak okumasında yazı stilinin etkisiz olması" koduna ilişkin olarak aşağıdaki alıntılara yer verilmiştir:

"(...) Okumaya geçmede harflerin yazılışının değişik olmasının çok fazla bir etkisi yok. (...) [2, K, 17 yıl, Merkez İlçe]" "(...) Her iki yöntemde de okumaya geçme süresi ve zorluk derecesi aynıdır. (...) [6, E, 23 yıl, Merkez İlçe]" "(...) Bitişik eğik yazı ve dik temel harflerle ilgisi yok. (...) [7, K, 34 yıl, Merkez İlçe]" "(...) Anlayarak okumaya geçme konusunda harfin yazımı değil de okuma yazma öğretim yöntemi etkili. (...) [12, E, 11 yıl, Güney]" "(...) Yazı sitili anlayarak okumayı etkilemiyor bence. (16, E, 13 yıl, Buldan)." "Yazı çeşidi ile anlayarak okuma arasında bir bağ kuramadım (...) [18, K, 9 yıl, Güney]" "(...)Anlayarak okumayla yazı tipinin alakası yok. Ses temelli sistemde anlayarak okuma daha kolay oluyor. (...) [26, K, 10 yıl, Sarayköy]" "(...)Her ikisinde de fark etmiyor, öğrencinin okuduğu kitaplar dik temel harflerle yazıldığı için (...) [49, K, 16 yıl, Merkez İlçe]"

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

Araştırmaya katılan 11 öğretmen öğrencinin anlayarak okumasında yazı stiline etkili olmadığını ifade etmiştir. Öğrencinin anlayarak okumasında yazı stiline çok ilkokuma yazma öğretimi sürecinde kullanılan yöntemin etkili olduğu ifade edilmiştir. Ses temelli cümle yönteminde öğrencilerin daha çabuk ve anlayarak okuduğu belirtilmiştir.

Araştırmanın beşinci alt problemine yanıt vermek amacıyla "öğrencide yazı yazmaya istek uyandırmada BEY ve DTH'nin etkisi" temasına ulaşılmıştır. Bu temanın ortaya çıkmasını sağlayan kodlar ise şunlardır: 1. Yazmada isteklilik uyandırmada BEY'in özellikleri. 2. Yazmaya isteklilik uyandırmada DTH'nin özellikleri. Kodlar açıklanırken öğretmenlerin görüşleri belirli noktalarda fikir birliği oluşturmuşsa bu alana yönelik de alt kodlar tespit edilmiştir. Kodlar ve alt kodlara ilişkin alıntılar ve yorumları aşağıda sunulmaktadır.

"Yazmada isteklilik uyandırmada BEY'in özellikleri" kodunun ortaya çıkmasında etkili olan öğretmen görüşlerinden bazıları şunlardır:

" (...) Bitişik eğik yazıda yazı yazmaya daha istekli oluyorlar. Bitişik eğik yazıdan kesinlikle geri adım atılmamalıdır. (...) [1, E, 32 yıl, Merkez İlçe]" "(...) Başta bitişik eğik yazı zor gelse de daha sonra bitişik eğik yazı yazmanın zevkini ve hızını algıladıkları için eğik yazı ile yazmaya daha istekli olmaktadır. (...) [9, E, 35 yıl, Merkez İlçe]"

Araştırma sürecinde kendisinden veri elde edilen 11 öğretmen BEY ile yapılan ilkokuma yazma öğretiminin öğrencide daha fazla yazma isteği uyandırdığını ifade etmiştir. Bu öğretmenlerden beşi konuya ilişkin hiç bir gerekçe göstermezken, geri kalanı değişik gerekçeler ileri sürmüştür. BEY'in hızlı ve seri bir şekilde yazılması, görünümündeki güzellik bunlardan bazılarıdır. Kadioğlu'nun (2012) otuz bir öğrenciyle yaptığı araştırmada yalnızca sekiz öğrenci BEY'i kolay bulmuştur. Araştırmaya katılan öğretmenlerden bir tanesi BEY'in öğrencilerde resim yapma hissi uyandırdığından söz etmektedir. Öğrenci BEY ile yazı yazarken adeta resim yapıyormuşçasına duygusal bir isteklilik içerisine girmektedir. BEY'in bağlantılarla gerçekleştirilmesi, buna bağlı olarak yazmaya hız kazandırması, yazının taşıdığı estetik görünüm öğrencide isteklilik uyandırabilmektedir.

"Öğrencide yazı yazmaya istek uyandırmada BEY ve DTH'nin etkisi" temasının "yazmaya isteklilik uyandırmada DTH'nin özellikleri" koduna ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin belli noktalarda yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Fikir birliğinin fazla olduğu konulara yönelik olarak da 3 alt kod daha belirlenerek temanın alıntıları ve yorumları aşağıda sunulmuştur. "Yazmaya isteklilik uyandırmada DTH'nin özellikleri" kodunun alıntılarında bazıları şunlardır:

"(...) Dik temel harflerin yazılışı kolay olduğu için dik temel harfler ile yazı yazmaya daha fazla istek duyuyorlar. (...) [2, K, 17 yıl, Merkez İlçe]" "(...) Dik temel harflerle yazı yazmaya karşı daha fazla istek uyandırılmaktadır. (...) [5, K, 22 yıl, Merkez İlçe]" "(...) Dik temel harflerde daha fazla ilgi var. El yazısını yazan da var ama 30 kişiden 10 kişi el yazısını istiyor. (...) [7, K, 34 yıl, Merkez İlçe]" "(...) Çocuklar bazen sıkılıp dik temel harflerle yazmak istiyorlar. (...) [8, E, 32 yıl, Merkez İlçe]" "(...) Dik temel harfler öğrencilerde yazı yazmaya karşı isteği daha fazla uyandırıyor. Çünkü bitişik eğik yazıda zorlanan çocuk yazı yazmak istemiyor. (...) [19, K, 10 yıl, Buldan]" "(...) Dik temel harflerle yazma becerisi daha kolay. (...) [23, E, 15 yıl, Buldan]" "(...) Dik temel harflerle yazı yazmaya istek duyuyorlar. Çünkü her yerde (kitap, tv.) düz yazı görüyorlar. (...) [26, K, 10 yıl, Sarayköy]" "(...) Bitişik yazıda başarısızlık daha fazla olduğu için dik temel harflerde isteklilik daha fazla. Dik temel harflerle yazı yazmak istiyorlar. Ancak zorunluluk olduğu için yazdıramıyoruz. (...) [32, K, 10 yıl, Buldan]" "(...) Dik temel harfler. Çünkü çoğu öğrenci bitişik eğik el yazısıyla yazarken beceremedikleri için sıkılıyorlar, istemiyorlar. (...) [38, K, 6 yıl Buldan]" "(...) Dik

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

temel harflerde eğik ve bağlantı durumları olmadığı için istek bu yazıda daha çok olur. (...) [39, E, 10 yıl, Buldan]"

Araştırmaya katılan öğretmenlerden bazılarının DTH'nin daha kolay yazıldığını ve buna bağlı olarak da daha fazla yazma isteği uyandırdığını belirtmesi "DTH'nin kolaylığı" alt kodunun ortaya çıkmasını sağlamıştır. Konuya ilişkin olarak belirlenen alıntılardan bazıları şunlardır:

"(...) Derslerde yazı yazmada dik temel harf ile daha kolay yazdıkları için öğrenciler dik temel harfe daha çok istek duymaktadır. (...) [33, E, 16 yıl, Buldan]" "(...) Dik temel harflerle yazı yazmak daha kolay olduğu için öğrenci yazarken daha az yorulur. Dolayısıyla dik temel harfler öğrenciler için yazı yazmaya daha çok istek uyandırıyor. (...) [36, K, 13 yıl, Buldan]"

Öğretmenlerin bir kısmı öğrencilerin kitaplarda düz yazı gördüğü için yazmada DTH'ye daha fazla istek duyduğunu belirtmektedir. Bu durum "kitapların yazı karakteri" alt kodunun çıkmasını sağlamıştır.

"(...) Öğrenciler bitişik eğik yazı değil de düz yazı yazmak istiyorlar. Kitaplarda düz yazı gördüklerinden düz yazıya özeniyorlar. (...) [12, E, 11 yıl, Güney]" "(...) Öğrenciler düz yazı yazmak istiyorlar, çünkü bütün kitaplarda düz yazı görüyorlar. (...) [29, E, 9 yıl, Güney]" "(...) Dik temel harflerle daha istekli davranıyor. Etrafındaki materyaller (gazete, dergi, kitap vb.) dik temel harflerle yazılı olduğu için onlar çok dikkatini çekiyor. (...) [34, K, 17 yıl, Sarayköy]" "(...) Dik temel harfler daha fazla ilgilerini çekiyor. Çünkü etraftaki bütün yazılar dik temel harflerle (gazete, tv, kitaplar, tabelalar. ...) [49, K, 16 yıl, Merkez İlçe]" "(...) Öğrenciler düz yazı yazamıyorlar ama kitaplarda düz yazı görünce hep düz yazıyla yazmak istediklerini söylüyorlar. (...) [37, K, 13 yıl, Güney]"

Bazı öğretmenler ilerleyen yıllarda branş öğretmenlerinin de etkisiyle öğrencilerin BEY'den DTH'ye geçtiğini belirtmiştir. Bu konuda ifade edilen görüşler "ilerleyen yıllarda yazınının değişmesi" alt kodunun ortaya çıkmasında etkili olmuştur.

"(...) İlk beş sınıfta öğrenciler daha güzel ve istekli yazı yazıyor. Ancak branş öğretmenlerinin konunun üzerinde durmaması ile çocuk zamanla dik temel harfler ile yazıyor. Ama kuralları öğrenmedikleri için yazıları iyi olmuyor. (...) [44, E, 24 yıl, Merkez İlçe]"

Araştırmaya katılan 43 öğretmen DTH ile yapılan ilkokuma yazma eğitiminin öğrencinin yazma istekliliğini arttırmada daha etkili olduğunu ifade etmiştir. Bu öğretmenlerden 18'i konuya ilişkin gerekçelerini belirtirken diğer öğretmenler her hangi bir gerekçe belirtmemiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bir kısmı da ilerleyen yıllarda öğrencilerin DTH ile yazmaya yöneldiğini belirtmektedir. Öğretmenlere göre seçim öğrenciye bırakıldığında DTH tercih edilmektedir. Dahası eğitim sürecinde ilerleyen yıllarda branş öğretmenleri de BEY ile yazılan yazıdan memnun kalmamakta ve öğrencileri DTH'ye yönlendirmektedir. Böylece öğrenci yazı stilini değiştirmek durumunda kalmaktadır. Baydık ve Bahap Kudret de (2012) yaptıkları araştırmada benzer sonuçlar elde etmiştir. Öğretmenlerden 8'i ise öğrencilerin kitaplarda düz yazı gördüğü için DTH'ye daha fazla istek duyduğunu belirtmektedir. Öğrencinin günlük yaşamında ağırlıklı olarak DTH görmesi yazmaya istekliliğin bu yazı türünde olmasında önemli bir etken olmaktadır. Araştırmaya katılan dört öğretmen de BEY de başarılı olmanın zor olduğuna vurgu yapmıştır. BEY'de başarılı bir yazı ortaya koymak zor geldiği için öğrenci DTH ile yazmayı tercih etmektedir. Aynı zamanda öğretmenlere göre bu durum yazmadan sıkılmaya da neden olmaktadır. Berninger ve Graham'a (1998) göre de mekaniği açısından el yazısının güçlük derecesi yüksektir (Akt: Yıldız ve Ateş, 2010, 13). Bir öğretmen de MEB, BEY'i zorunlu kıldığı için kullandıklarını belirtmektedir. Elde edilen bu bulgu Arslan ve Ilgın (2010) tarafından yapılan araştırmayı da destekler niteliktedir. Öğretmenlerden ikisi de harfler arası bağlantı olmadığı için DTH'nin öğrencilere daha cazip

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

geldiğini ifade etmektedir. BEY'in öğrencilere zor geldiğini tespit eden başka araştırmalar da mevcuttur (Kadioğlu, 2012).

Yazma bir iletişim süreci olarak düşünüldüğünde yazı, üretilen düşüncenin alıcıya gönderildiği kanaldır. Bu kanalın açık ve anlaşılır olması yazının biçimsel nitelikleri ile yakından ilgilidir. Biçimsel olarak doğru oluşturulamamış ve organize edilememiş bir yazının verilmek istenen mesajı anlamına uygun olarak ulaştırması mümkün değildir. Okunaklı yazı yazmanın ilköğretimin ilk yıllarında öğrencilerin kazanması gereken bir beceri olduğu bilinen bir gerçektir (Yıldız ve Ateş, 2010, 22). Okunaklı yazı yazma becerisinin öğrenciye kazandırılmasındaki önem göz ardı edilmemelidir.

"DTH'nin kolaylığı" alt kodunda öğretmenler öğrencilerin DTH ile yazdığına daha az yorulduklarını belirtmektedir. BEY'de öğrenciler harfler arası bağlantıları sağlamada ya da bazı karakterleri doğru yazmada sorun yaşamaktadır. Bu da öğrencilerin kaslarında yorgunluğa yol açabilmektedir. Elde edilen bu sonuç daha önce yapılan araştırmaları da destekler niteliktedir (Kadioğlu, 2012).

"Kitapların yazı karakteri" alt kodunda araştırmaya katılan öğretmenlerin bir kısmı öğrencilerin başka yerlerde özellikle de kitaplarda düz yazı gördüğü için DTH'ye daha fazla istek duyduğunu ifade etmektedir. Birinci sınıflar için kullanılan kitapların dışındaki neredeyse bütün kitaplar DTH ile basılmaktadır. Yani öğrencinin eğitim ortamının dışında karşılaştığı her kitap DTH ile yazılmaktadır. Öğrenci okul dışında sıkça karşılaştığı bu yazı karakteri ile kendi yazılarını yazmak istemektedir. Öğretmenlerin dile getirdiği bu düşüncelerin MEB tarafından bilimsel bir bakış açısıyla analiz edilmesi öğrencilerin yazmaya istek duymasında yeni bir boyut kazandırabilir.

"İlerleyen yıllarda yazınının değişmesi" alt kodu kapsamında elde edilen bilgilere göre öğrenciler eğitim süreci içerisinde BEY'den DTH'ye geçiş yapmaktadır. Branş öğretmenlerinin de bu konu da gereken duyarlılığı ortaya koymaması öğrencinin temel özellikleri taşımayan bir yazı karakteri ile yazmasına neden olmaktadır. Yani öğrenci ilkökul dışındaki yıllarda BEY ile yazmaya devam etmek için yönlendirilmemekte dahası DTH ile yazdığına herhangi bir uyarı ile karşılaşmamaktadır. Öğretmenlerin görüşlerine göre bu durum öğrencinin yazı karakterinin bozulmasına neden olmaktadır.

Araştırmanın altıncı alt problemine yanıt vermek amacıyla belirlenen "öğretmenlere göre ilkokuma yazma öğretimine devam edilmesi gereken harf stili" temasının "İlkokuma yazma öğretimine BEY ile devam edilmeli" koduna ilişkin yapılan incelemelerden elde edilen alıntılardan bazıları şunlardır:

"(...) Bitişik eğik yazı ile yapılmalı. İşlek, akıcı ve estetik olduğu için . (...) [45, K, 25 yıl, Merkez ilçe]" "(...)Bitişik eğik yazı ile yapılmalıdır. Daha sonra da devam edilmelidir. Bitişik eğik yazı öğrencilerin estetik duygularının ortaya çıkarmada yardımcı olmaktadır.(...) [1, E, 32 yıl, Merkez ilçe]" "(...) Okuma yazma eğitimi bitişik eğik yazı ile yapılmalıdır. Çünkü çocuk eğik çizgileri daha kolay yapabilmektedir. Bu nedenle eğik yazı türünü daha kolay yazmakta ve bütünlük sağladığı için okumada hız kazandırmaktadır. (...) [9, E, 35 yıl, Merkez ilçe]" "(...)Bitişik eğik yazı ile yapılmalıdır. Kişilik gelişimi adına daha doğru bir yöntem (...) [13, E, 23 yıl, Buldan]" "(...)Bitişik eğik yazıyla yapılmalı lakin kitaplar da bitişik eğik yazı ile yazılmalıdır. (...) [35, E, 12 yıl, Buldan]"

İlkokuma yazma öğretiminde bitişik eğik yazı ile yapılması gerektiğini savunan 20 öğretmen, bitişik eğik yazının akıcı ve estetik olduğunu, kişilik gelişimi açısından da uygun bir yöntem olduğunu belirtmektedirler. Ayrıca bütünlük içeren bir yazı olduğunu ve okumada hız kazanma açısından da ayrı bir öneme sahip olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan bazı

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

öğretmenler de ilkokuma yazma öğretiminin BEY ile yapılmasının yanında ders kitaplarının da BEY ile yazılmasının faydalı olacağı görüşündedir.

“Öğretmenlere göre ilkokuma yazma öğretimine devam edilmesi gereken harf stili” temasının “İlkokuma yazma öğretimine DTH ile devam edilmeli” koduna ilişkin yapılan incelemelerden elde edilen alıntılardan bazıları şunlardır:

“(…)İlkokuma yazma dik temel harflerle yapılmalıdır. Çünkü öğrenciler daha kolay, daha güzel ve isteyerek yazmaktadır.(...) [5, K, 22 yıl, Merkez ilçe]” “(…) İlkokuma yazma eğitimi dik temel harflerle yapılmalı. El yazısı sonradan da öğretilir. Ancak okula başlar başlamaz çocukların bu şekilde yazıyla zorlandıklarını görüyoruz. (...) [16, E, 13 yıl, Buldan]” “(…)Dik temel harflerle yapılmalı. Bitişik eğik yazının başlangıç için zor olduğunu düşünüyorum. (...) [18, K, 9 yıl, Güney]” “(…) Dik temel harflerle. Çocukları o yaşta o kadar yorup, stres ve sıkıntıya sokmaya gerek yok, zaten ileriki sınıflarda el yazısını öğrenebilir, tıpkı bizim zamanımızdaki gibi. (...) [21, E, 15 yıl, Buldan]” “() Dik temel harflerle yapılmalıdır. Çünkü bitişik eğik yazı 6-7 yaşındaki çocuk için karışık ve zor. Bıkkınlık ve isteksizlik yaratıyor.. (...) [25, K, 13 yıl, Buldan]” “(…)Dik temel harflerle öğretilmeli. Ancak el yazısı yazı derslerinde yine gösterilmeli (Eskiden olduğu gibi).Çünkü zorlamayla yazılan bitişik yazı okunamıyor. (...) [32, K, 10 yıl, Buldan]”

Bu alıntılar incelendiğinde araştırmaya katılan 43 öğretmenin ilkokuma yazma öğretiminin dik temel harfler ile yapılmasını tercih ettikleri görülmektedir. Öğretmenler bitişik eğik yazının okula yeni başlayan öğrenciler için ilk aşamada zor olduğunu, bu durumun öğrencilerde isteksizlik ve bıkkınlık yarattığını belirtmektedirler. Dik temel harflerin yazımının bitişik eğik yazıya göre daha kolay olması sebebi ile araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu dik temel harflerle öğretimden yana eğilim göstermektedir. İlkokuma yazma öğretiminin dik temel harfler ile yapılmasını öneren öğretmenler bitişik eğik yazının da ilerleyen zamanlarda yazı derslerinde öğretilmesinden yana bir tavır ortaya koymaktadır.

Sonuç ve Tartışma

Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, ilkokuma yazma öğretiminde hazırlık aşamasının dik temel harfler ile yapılan öğretimde daha kolay olduğunu savunmaktadırlar. Bu durumun sebebi olarak dik temel yazı sitilinde çizgilerin basit ve sade olması gösterilmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlere göre, bitişik eğik yazının hazırlık aşamasında, çizgi çalışmaları yapılırken öğrenciler zorluklar yaşamaktadır. Bitişik eğik yazı ile ilkokuma yazma öğretiminde hazırlık aşamasına uzun zaman ayrılması, çizgi çalışmaları üzerinde dikkatle çalışılması öğrencilerin el kaslarını geliştirme olanağı sağlayabilir. Yazıya hazırlık aşamasında öğrencilere gerekli beceriler kazandırılarak bitişik eğik yazının öğretimi konusunda yaşanan zorluklar giderilebilir. Duran ve Akyol (2010) çalışmalarında ana sınıflarında bitişik eğik yazıya hazırlık eğitimi alıp birinci sınıfa devam eden öğrenciler (60 öğrenci, deney grubu) ile ana sınıfta yazıya hazırlık eğitimi almayıp aynı okulun birinci sınıfına devam eden öğrenciler (60 öğrenci, kontrol grubu) üzerinde bitişik eğik yazı öğretimini çeşitli değişkenler açısından incelemiştir. Araştırma sonucunda deney gurubundaki öğrencilerin kontrol grubundaki öğrencilere göre daha hızlı yazı yazdıkları, imla kurallarını uygulama konusunda daha başarılı oldukları ve yazılarının okunaklı olduğu görülmüştür. Bu becerileri geliştirme konusunda kontrol grubu öğrencilerinin sorunlar yaşadığı gözlenmiştir.

“Ses yazımı öğretiminde BEY ve DTH'nin özellikleri” temasına ilişkin olarak ortaya şu sonuçlar çıkmıştır: Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu tarafından ses yazımı aşamasının dik temel harflerde daha kolay olduğu düşünülmektedir. Bu görüşe sahip öğretmenler bitişik eğik yazıda harflerin başlangıç ve bitiş noktalarının karıştırıldığını, bağlantılar olması sebebiyle öğrencilerin

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

zorluk yaşadıklarını, öğretimin de buna bağlı olarak zor olduğunu söylemektedirler. Araştırmanın bu sonucuna benzer şekilde, Turan ve Akpınar (2008) ses temelli cümle ve bitişik eğik yazı yöntemlerinin değerlendirildiği araştırmalarında öğrencilerin bazı harflerin yazımında sorun yaşadıklarını ortaya koymuşlardır. Şahin'in (2012) araştırma sonuçları da araştırmanın bu sonucunu destekler niteliktedir. Arslan ve Ilgın(2010), öğretmen ve öğrencilerin bitişik eğik yazı ile ilgili görüşlerinin belirlendiği çalışmada, öğrencilerin birinci sınıfa bitişik eğik yazı ile başlamasına öğretmenlerin 6'sının olumlu, 13'ünün olumsuz baktığı sonucunu ortaya koymuşlardır. Öğrencilerin birinci sınıfta bitişik eğik yazı kullanmasına olumlu bakan öğretmenler olumlu bakışlarının nedenini programda yer alan gerekçeleri kullanarak açıklamaktadır. Bitişik eğik yazının birinci sınıfta kullanılmasına "olumsuz" bakan öğretmenler; bitişik eğik yazıyı öğrenciler için zorlayıcı, yorucu bulmakta ve öğrencilerin yazılarının da düzensiz ve dağınık olduğunu belirtmektedir.

Bitişik eğik yazının güzel yazma becerisini ortaya çıkardığı, estetik özellikler taşıdığı, kesintisiz olmasından dolayı bir bütünlük içinde göze hoş görüldüğü ve karakteristik bir yazı olması bakımından olumlu özelliklere sahip olduğu bir çok öğretmen tarafından ifade edilmektedir. Araştırmaya katılan bazı öğretmenlere göre de dik temel harfler güzel yazma becerisini daha çok ortaya çıkarmaktadır. Bu görüşe sahip öğretmenler dik temel harflerle yazılan yazıların bitişik eğik yazıya göre daha okunaklı olduğunu belirtmişlerdir. Özdemir (2008) bitişik eğik yazının akıcı ve kesintisiz olduğundan yazma hızını artırdığını ve harflerin doğru yazımını desteklediğini ortaya koymuştur. Bunun yanında araştırmaya katılan öğretmenler tarafından bitişik eğik yazının el becerisi gerektirdiği, el becerisi iyi gelişmiş öğrencilerin yazılarının çok güzel görüldüğü belirtilmiştir. Ancak el becerisi gelişmemiş öğrencilerin güzel yazamadığı, hatta hiç okunamayan, karışık yazılar ortaya çıktığı ifade edilmiştir. Bunun sebebi yazıların doğru yöne eğik olmaması, sesler arasındaki bağlantıların doğru yapılmamasıdır. Bayraktar (2006) araştırmasında yazının sayfaya yerleştirilmesi, bütün yazı boyunca eğikliğin korunması, yazılı ödevi tamamlarken dikkatli ve özenli davranılması, yazının tamamının okunaklı yazılması, öğrencinin kendine uygun üslup geliştirmesi, el yazısının estetik beğeni uyandırması konularında olumsuzluklar bulunduğunu ortaya koymuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yarısından fazlası DTH ile yapılan ilkokuma yazma öğretiminde daha çabuk okumaya geçildiğini ve daha akıcı bir okuma gerçekleştirildiğini belirtmiştir. Bunun gerçekleşmesini sağlayan temel etken ise DTH'lerle öğrencinin günlük yaşamında sürekli yüz yüze gelmesidir. Öğrencinin günlük yaşamında karşılaştığı yazıların DTH ile yazılmış olması bu yazı türünde daha çabuk ve akıcı bir şekilde okumaya geçmesini sağlamaktadır. Aynı zamanda bu durum öğrencinin yazmada istekliliğini de arttırmaktadır. Özellikle de eğitim sürecinde kullanmak zorunda olduğu kitapların dışındaki basılı kaynaklarda DTH'nin kullanılıyor olması öğrencinin yazmada da bazı sıkıntılar yaşamasına neden olmaktadır. Öğrenci günlük yaşamında sıkça karşılaştığı yazı karakterini kendi yazılarında da kullanmayı tercih etmektedir. Ancak bunun tersine verilerin elde edildiği araştırmalar da mevcuttur. Turan ve Akpınar (2008)'e göre de bitişik eğik yazı yöntemi estetik gelişme, hızlı yazma ve hızlı düşünmeye destek sağlamaktadır.

Araştırmaya katılan bir öğretmenin görüşüne göre de MEB zorladığı için BEY ilkokuma yazmada öğretiminde kullanılmaktadır. Benzer sonuçlar daha önce yapılan araştırmalar tarafından da elde edilmiştir (Arslan ve Ilgın, 2010). Araştırmaya katılan bazı öğretmenlere göre BEY öğrencilere zor gelmektedir. Elde edilen bu sonuç Kadioğlu'nun (2012) yaptığı araştırmanın bulgularını da destekler niteliktedir. Öğrencilerle gerçekleştirilen söz konusu araştırmaya göre BEY'le gerçekleştirilen ilkokuma yazma sürecinde yavaş yazılması, yazının okunaksız olması, harflerin iç içe girmesi, harf bağlantılarının zor olması, elin ağrması, eğik yazılamaması, öğrencilerin çabuk yorulması gibi zorluklarla karşılaşmaktadır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

"Yazı becerisi hem okunaklılık hem de içerik boyutuyla öğrencinin tüm öğrenim hayatı boyunca akademik olarak değerlendirilmeli ve okul başarısında etkili olan bir yapıya kavuşturulmalıdır. Bu becerinin değerlendirilmesi için standart değerlendirme yöntemleri geliştirilmelidir" (Yıldız ve Ateş, 2010). Okunaklı yazı yazma becerisinin öğrenciye kazandırılmasındaki önem göz ardı edilmemelidir. MEB ilkokuma yazma öğretimine BEY ile devam ettiği müddetçe günlük yaşamdaki yazıların da (kitap, dergi, gazete, tabela, televizyon vb.) buna uygun bir şekilde yazılması öğrenciler açısından daha etkili olabilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerden bazıları anlayarak okumaya geçme sürecinde yazı stiline etkili olmadığını ifade etmiştir. Anlayarak okumada ilkokuma yazma öğretimi sürecinde kullanılan yöntem daha etkilidir. Bu noktada ise öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu ses temelli cümle yönteminin daha etkili olduğunu belirtmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerine göre öğrencilerin yazmaya istekliliğini ortaya çıkarmada DTH ile yapılan ilkokuma yazma öğretimi BEY' ile yapılan ilkokuma yazma öğretiminden daha etkilidir. Dik temel harflerin seçiciliği, yazımının kolay olması, günlük yaşamda sıkça karşılaşılması öğrencileri yazı yazma da daha istekli kılmaktadır.

Yazı öğretimin yalnızca ilkokuma yazma sürecine sıkıştırılması doğru olmayan bir uygulamadır. Doğru ve güzel yazmayı öğretmek yalnızca ilkokul öğretmenlerinin işi gibi algılanmaktadır (Yıldız ve Ateş, 2010). Ancak araştırma sonuçlarına göre eğitim süreci içerisinde öğrenciler BEY'den DTH'e geçiş yapmaktadır. Öğrencilerin, ilkokul öğretilmelerinin dışında karşılaştıkları branş öğretmenleri de bu konuya gereken duyarlılığı göstermemektedir. Elde edilen bulgular daha önce yapılan araştırmaları destekler niteliktedir. Baydık ve Bahap Kudret (2012) öğretmenlerin görüşlerine dayalı olarak yaptıkları araştırmada öğrencilerin beşinci sınıftan sonra el yazısını bırakarak dik harflerle yazmaya başladıklarını tespit etmiştir. Öğrenciler BEY'den sonra DTH ile yazarken de kurallara uygun olmayan bir yazı karakteri ortaya çıkmaktadır. Zaman zaman bu durum hiç de okunaklı olmayan yazıların yazılmasına neden olmaktadır. Güzel yazı yazma becerisinin gelişmesinde elbette ki ilkokul yıllarının önemi göz ardı edilmemelidir. Ancak ömür boyu güzel yazı yazma alışkanlığının kazanılması ilkokulun 1-4 sınıfları arasına sıkıştırmak doğru değildir. Bu nedenle ilkokul yıllarından sonra eğitimi devam ettiren branş öğretmenlerinin de konuya duyarlılık göstermesi bu konuya ortaya çıkabilecek sorunları azaltabilir.

"Öğretmenlere göre ilkokuma yazma öğretimine devam edilmesi gereken harf stili" temasına ilişkin olarak ortaya şu sonuçlar çıkmıştır: Araştırmaya katılan 20 öğretmen bitişik eğik yazı ile öğretimin yararlarından bahsetmekte ve ilkokuma yazma öğretiminin bitişik eğik yazı ile yapılmasını istemektedirler. Araştırmaya katılan 43 öğretmen ise ilkokuma yazma öğretiminin dik temel harflerle yapılmasını tercih etmektedirler. Öğretmenler bitişik eğik yazı ile öğretimin zor olduğundan dolayı bu yolu tercih ettiklerini belirtmektedirler. Ayrıca bitişik eğik yazının okula yeni başlayan öğrencilere öğretilmesinin zor olduğu, bu nedenle ilkokuma yazma öğretiminin dik temel harflerle yapılmasının, sonraki yıllarda bitişik eğik yazının öğretilmesinin daha iyi olacağı yönünde görüşler ortaya konulmuştur. Araştırmanın bu sonucuna benzer şekilde, Duran (2011), araştırmasına katılan öğretmenlerin %16'sının ilkokuma yazma öğretimi sırasında kullanılan bitişik eğik yazı harflerinin tamamının yazım şekillerini uygun bulmamalarını ve bir an önce dik temel harflerle ilkokuma yazma öğretimine geçme isteklerini belirtmiştir. Arslan ve Iğın (2010) araştırmasının sonuçlarına göre de öğretmenler birinci sınıfta bitişik eğik yazının kullanılmasına olumsuz bakmaktadır ve birinci sınıfta yazı öğretimine dik temel yazı ile başlanması gerektiğini savunmaktadır. Şahin (2012), bitişik eğik yazı öğretiminde karşılaşılan problemleri araştırdığı çalışmada ise öğretmenlerin yazı öğretiminde bitişik eğik yazı tekniğini, dik temel harflerden daha çok tercih ettikleri sonucunu ortaya koymuştur.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

Araştırma sonuçlarına göre öğretmenler bitişik eğik yazıyı öğretimini zor bulmaktadır. Benzer olarak Belet ve Karadağ'ın (2007) araştırmalarında da öğretmenlerin yoğun olarak dile getirdikleri sorunlardan biri el yazısı öğretiminin zor bir yöntem olduğu yönündeki görüşleridir (Akt. Kadioğlu, 2012). Bitişik eğik yazının hazırlık aşamasında ve ses yazımının öğretimi aşamasında zorluklar yaşanması öğretmenlerin bitişik eğik yazı ile öğretim konusunda isteksiz olmalarına yol açmaktadır. Öğretmenler bitişik eğik yazının olumlu özelliklerinin farkında olduklarını belirtmekle birlikte hazırlık aşamasında ve ses yazımında harf bağlantılarının öğretilmesinde yaşanan sorunlardan dolayı bitişik eğik yazı ile öğretimi tercih etmemektedirler. Dik temel yazının ise kolay olması ilkokuma yazma öğretiminde tercih edilme sebebidir. Bu noktadan hareketle öğretmenlerin bitişik eğik yazı öğretiminde yaşanan zorlukların giderilmesi konusunda desteğe gerksinimleri olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda şu öneriler getirilmiştir:

1. Öğretmenlerin bitişik eğik yazı ile okuma yazma öğretimi konusunda hangi noktalarda zorluklar yaşadıklarının derinlemesine tespit edilmesi için geniş çaplı araştırmalar yapılabilir.
2. Bu konuda yapılan araştırmaların sonuçları MEB ile paylaşılabilir. Özellikle hangi konularda zorluklar yaşandığının bilinmesi gerekli çalışmaların başlatılması için kaynak teşkil edebilir.
3. Hizmetiçi eğitimlerle öğretmenlerin bitişik eğik yazı yazmada ve bitişik eğik yazı ile öğretimde kendi eksikliklerinin farkına varmaları sağlanmalı ve gereksinim duyulan konularda öğretmenlere eğitim verilmelidir.
4. Öğretmenlerin, ders kitaplarının ve çeşitli materyallerin dik temel harfler ile yazılı olmasından dolayı öğrencilerin sorun yaşadığı yönündeki görüşleri dikkate alınmalıdır. Ders kitaplarında ve diğer yazılı materyallerde de bitişik eğik yazının kullanılması öğrencileri bu şekilde yazma konusunda teşvik edebilir.
5. Öğrencilerin okulda BEY ile ilkokuma yazma eğitimi alması, diğer taraftan günlük yaşamında bu yazı stili ile karşılaşma şansının zayıf olması anlayarak okuma hızını yavaşlatmaktadır. MEB, BEY ile ilkokuma yazma eğitimine devam ettiği sürece, bunun kullanımını da yaygınlaştırma yoluna gitmelidir (dergi, gazete, tabelalar vb.).
6. MEB ilkokuma yazma eğitiminde BEY ve DTH'nin üstün ve zayıf yönlerini tespit etmeye yönelik olarak bilimsel temelleri olan geniş çaplı bir araştırma yapmalı. Her iki yazı stili karşılaştırmalı bir şekilde ele alınmalıdır. Hatta bu konuda standart testler kullanılmalıdır. Hangi yazı stili ile ilkokuma yazma eğitimine devam etmesi gerektiğini yeniden gözden geçirmelidir.
7. BEY ile ilkokuma yazma öğrenen öğrenci ilkokulu bitirdikten sonra ilerleyen eğitim kademelerinde branş öğretmenlerinin de etkisiyle DTH ile yazı yazma eğilimi göstermektedir. Özellikle branş öğretmenleri öğrencilerin yazı stilini değiştirmemesi konusunda gereken tedbir almalıdır. MEB tarafından her yıl düzenlenen öğretmen eğitimi seminerlerinde bu durum uzmanlar tarafından dile getirilmelidir. Güzel yazı yazma eğitimi yalnızca ilkokul yıllarına sıkıştırılmamalıdır. Buna yönelik çalışmalar ortaokul hatta lise programlarında yer almalıdır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

KAYNAKÇA

- AKYOL, H., (2001). Türkçe İlk okuma-Yazma Öğretimi. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- ARSLAN, D., ve Ilgın, H. (2010). Öğretmen ve Öğrencilerin Bitişik Eğik Yazı İle İlgili Görüşleri, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11, 2, 69-92.
- BERNİNGER, V. & GRAHAM, S. (1998). Language by Hand: A Synthesis of A Decade of Research on Handwriting. *Handwriting Review* 12, 11-25. İçinde: Yıldız, M. ve Ateş, S. (2010). İlk Okuma Yazmayı Farklı Yöntemlerle Öğrenen İlköğretim 3. Sınıf Öğrencilerinin Yazılarının Okunaklılık ve Yazım Hataları Bakımından Karşılaştırılması, *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi (TSA)*, 14, 1, 11-30.
- BAŞARAN, M. (2006). İlkokuma Yazma Öğretimi Sürecinde Öğrencilerin Yaptıkları Yazım Yanlışları. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi Gazi Üniversitesi. Ankara: Kök Yayıncılık, Bildiri Kitabı 1.Cilt.
- BAYDIK, B. ve BAHAP KUDRET, Z. (2012). Öğretmenlerin Ses Temelli Cümle Yönteminin Etkilerine ve Öğretim Uygulamalarına İlişkin Görüşleri, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 45,1, 1-22
- BAYRAKTAR, Ö. (2006). "İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Bitişik Eğik Yazıda Yaptıkları Hatalar." Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- BELET, D. ve R. KARADAĞ (2007). "Ses Temelli Cümle Yönteminin Etkiliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri". III. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi. Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 18-20 Haziran, Adana.
- BELET, S. ve Yaşar, S. (2007). Öğrenme Stratejilerinin Okuduğunu Anlama ve Yazma Becerileri ile Türkçe Dersine İlişkin Tutumlara Etkisi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 3 (1), 69-86.
- ÇELENK, S., (2007). İlkokuma- Yazma Programı ve Öğretimi. Ankara: Maya Akademi Yayınları.
- DURAN, E. (2009). Bitişik Eğik Yazı Öğretimi Çalışmalarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- DURAN, E. (2011). Bitişik Eğik Yazı Harflerinin Yazım Şekillerine İlişkin Öğretmen Görüşleri, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(2), 55-69, Samsun.
- DURAN, E. ve AKYOL, H. (2010). Bitişik Eğik Yazı Çalışmalarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(4), 817-838.
- DURUKAN, E. ve Alver, M. (2008). Ses Temelli Cümle Yönteminin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(5).
- GRAHAM, S., Harris, K. R., Mason, L., Fink-Chorzempa, B., Moran S. & Saddler, B. (2008). How do primary grade teachers teach handwriting? A national survey. *Read Writ.*, 21, 49-69. İçinde: ARSLAN, D., Ilgın, H. (2010). Öğretmen ve Öğrencilerin Bitişik Eğik Yazı İle İlgili Görüşleri, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11, 2, 69-92.
- GÜNEŞ, F. (2006). Niçin Bitişik El Yazısı. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim*. 6, 71-73 Millî Eğitim Bakanlığı. (2005). İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı, Ankara: Millî Eğitim Basımevi.
- KADIOĞLU, H. (2012). Bitişik Eğik Yazıya İlişkin Öğrenci Görüşleri, *Akademik Bakış Dergisi*, 31, 1-10.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

- MEB (2005). İlköğretim Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzu. Ankara: Devlet Kitapları Basımevi
- MİLES, M. B. & HUBERMAN, A. M. (1994). Qualitative Data Analysis : An Expanded Sourcebook. California: Sage Publications.
- ÖZÇELİK, E. ve YILDIRIM, S. (2002). Web-destekli öğrenme ortamlarında bilişsel araçların kullanımı: Bir durum çalışması. Uluslararası Katılımlı Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumu Kitapçığı, 23-25 Mayıs 2002, Eskişehir .
- ÖZDEMİR, N. (2008). İlköğretim I. Kademe Yazı Öğretiminde Etkinliklerin Değerlendirilmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- RENAUD, A. J. & Groff, P. J. (1966). Parents' Opinions about Handwriting Styles. Elementary English, 43 (8), 873-876. ED 036 505. İçinde Arslan ve Ilgın, (2010). Öğretmen ve Öğrencilerin Bitişik Eğik Yazı İle İlgili Görüşleri, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11, 2, 69-92.
- ŞAHİN, A. (2012). Bitişik Eğik Yazı Öğretiminde Karşılaşılan Problemler, Eğitim ve Bilim Dergisi, cilt:37, sayı:165.
- TURAN, M., Akpınar, B. (2008). İlköğretim Türkçe Dersi İlkokuma-Yazma Öğretiminde Kullanılan Ses Temelli Cümle Ve Bitişik Eğik Yazı Yöntemlerinin Değerlendirilmesi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 18, Sayı: 1 Sayfa: 121-138, Elazığ.
- YILDIRIM, A., ve ŞİMŞEK, H. (2005). Sosyal bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YILDIRIM, A., ve ŞİMŞEK, H. (2008) Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (7. Baskı) Ankara Seçkin Yay.
- YILDIZ, M. ve ATEŞ, S. (2010). İlk Okuma Yazmayı Farklı Yöntemlerle Öğrenen İlköğretim 3. Sınıf Öğrencilerinin Yazılarının Okunaklılık ve Yazım Hataları Bakımından Karşılaştırılması, Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi , 14, 1, 11-30.
- YİN, R. K. (1984). Case Study Research: Design and Methods. Newbury Park, CA.:Sage. İçinde: ÖZÇELİK, E. ve YILDIRIM, S. (2002). Web-destekli öğrenme ortamlarında bilişsel araçların kullanımı: Bir durum çalışması. Uluslararası Katılımlı Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumu Kitapçığı, 23-25 Mayıs 2002, Eskişehir .
- YURDUSEVEN, S. (2007). İlkokuma Yazma Programının Öğretmen Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. AfyonKocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

